**МОТИВИ**
**към проекта на Закон за изменение и допълнение на**
**Закона за защита на потребителите**

С предложения проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за защита на потребителите (ЗИД на ЗЗП) се въвеждат изискванията на Директива (ЕС) 2020/1828 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2020 година относно представителни искове за защита на колективните интереси на потребителите и за отмяна на Директива 2009/22/ЕО (ОВ, L 409/1, 4.12.2020 г.), наричана по-нататък „Директива (ЕС) 2020/1828“.

Също така, с предложения законопроект се създават условия за прилагане на Регламент (ЕС) 2023/988 на Европейския парламент и на Съвета от 10 май 2023 година относно общата безопасност на продуктите, за изменение на Регламент (ЕС) 1025/2012 на Европейския парламент и на Съвета и на Директива (ЕС) 2020/1828 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 2001/95/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и на Директива 87/357/ЕИО на Съвета (ОВ, L 135/1 от 23 май 2023 г.), наричан по-нататък „Регламент (ЕС) 2023/988“. С предложения законопроект се урежда също надзора на пазара за обща безопасност на продуктите, в съответствие с Регламент (ЕС) 2023/988.

**I. Предвидените в законопроекта мерки могат да бъдат обособени в три основни групи, както следва:**

**1. Въвеждане в българското законодателство на разпоредбите Директива (ЕС) 2020/1828**. Изискванията на Директива (ЕС) 2020/1828 трябваше да бъдат въведени в българското законодателство в срок до 25 декември 2022г. Предвид краткия период на функциониране на предходните народни събрания, законопроектът не беше приет и Европейската комисия откри процедура за нарушение № 2023/0004 по чл. 258 от Договора за функциониране на ЕС за неуведомяване в срок на Комисията за мерките за транспониране на Директива (ЕС) 2020/1828. В тази връзка, е необходимо в спешен порядък да бъдат въведени изискванията на директивата. Предвид значителното закъснение за въвеждане на директивата, това трябва да стане в кратки срокове. Съгласно § 36 от преходните и заключителни разпоредби на проекта, законът влиза в сила от деня на обнародването му в „Държавен вестник“, с изключение на § 2, който влиза в сила 1 година след обнародването на закона в „Държавен вестник“.

Директива (ЕС) 2020/1828 изисква от държавите-членки на ЕС да имат поне един механизъм за колективна защита на потребителите, съответстващ на механизма за предявяване на представителни искове предвиден в директивата, с цел да се гарантира както на европейско ниво, така и на национално, че потребителите във всички държави-членки на ЕС разполагат с ефективен и ефикасен процесуален механизъм за предявяване на представителни искове за преустановяване или забрана и на мерки за средства за правна защита.

Действащото национално законодателство съдържа уредба за колективните искове. Разпоредбите на Закона за защита на потребителите регламентират средствата за колективна защита на потребителите. Съгласно закона, сдруженията за защита на потребителите, които отговарят на определени критерии и Комисията за защита на потребителите имат право да предявяват искове за преустановяване или забрана на действия или търговски практики, които са в нарушение на колективните интереси на потребителите и противоречат на разпоредбите на нормативни актове за защита на потребителите, изрично посочени в закона. Законът за защита на потребителите

предоставя възможност и за предявяване на искове за обезщетяване за вреди на колективните интереси на потребителите. За разлика от исковете за преустановяване или забрана на действия или търговски практики, които са в нарушение на колективните интереси на потребителите, тези искове, съгласно сега действащия закон, могат да се предявяват само от сдружения на потребителите. Производствата по исковете за преустановяване или забрана на действия или търговски практики и по исковете за обезщетение на потребителите се разглеждат по реда на *глава тридесет и трета от ГПК „Производство по колективни искове"*. Механизмът за колективна защита на потребителите установен в Закона за защита на потребителите и в Гражданския процесуален кодекс обаче, не съответства на механизма за предявяване на представителни искове за защита на колективните интереси на потребителите, предвиден в Директива (ЕС) 2020/1828.

Въпреки, че националното законодателство съдържа уредба, която предоставя средства за колективна защита на потребителите са установени редица недостатъци, които оказват влияние върху ефективността и ефикасността на исковете за преустановяване и забрана на действия или търговски практики, които са в нарушение на колективните интереси на потребителите и на исковете за обезщетение. Основните идентифицирани проблеми на европейско и национално ниво, които налагат предприемането на законодателни промени по отношение на средствата за колективна защита на потребителите са:

**по отношение на исковете за преустановяване и забрана на действия или търговски практики, които са в нарушение на колективните интереси на потребителите**: ограничен обхват на приложение на исковете за преустановяване и забрана; продължителност на процедурата; ограничено действие на решенията за преустановяване и забрана на практики; нисък размер на санкциите за неспазване на съдебните решения, и не на последно място давностните срокове за предявяване на искове за обезщетение не спират да текат при започнато производство по исковете за преустановяване и забрана на нарушения. Тези недостатъци са още по-сериозни при исковете за преустановяване и забрана на нарушения с трансгранично измерение, поради което възможността да се търси преустановяване или забрана на нарушения в друга държава-членка на ЕС не се използва от квалифицираните организации.

**по отношение на исковете за средства за правна защита на колективните интереси на потребителите:** продължителността на производството по исковете за преустановяване и забрана на нарушения обикновено е по-голяма от давностните срокове за предявяване на искове за обезщетение. В резултат на това, потребителите губят правото на обезщетение, докато печалбата, получена от незаконното нарушение остава за търговеца. Това, съчетано с факта, че съществуващите санкции за неспазване решенията на съда за преустановяване или забрана не са достатъчно възпиращи, не обезкуражава търговеца да продължи нарушението и не предотвратява в достатъчна степен възможни бъдещи нарушения.

Предложеният законопроект има за цел да преодолее установените недостатъци в механизма за колективна защита на потребителите като създаде специален режим за предявяване на искове за установяване, преустановяване и забрана на практики, които са в нарушение на колективните интереси на потребителите и на искове за средства за правна защита при неизпълнение на законово или договорно задължение. С предложения законопроект се създава специална уредба за предявяване на представителните искове за защита на колективните интереси на потребителите, която съответства изцяло на разпоредбите, принципите и целите на Директива (ЕС) 2020/1828. Директива (ЕС)

2020/1828 съдържа специфични изисквания и задължения по отношение на: 1. исковете за установяване, преустановяване или забрана на практики, които са в нарушение на колективните интереси на потребителите; 2. искове за средства за правна защита при неизпълнение на законово или договорно задължение и 3. квалифицираните организации, имащи право да предявяват представителни искове. Материалните разпоредби на Директива (ЕС) 2020/1828 се въвеждат в *глава девета, раздел IV „Средства за колективна защита. Квалифицирани организации за предявяване на представителни искове за защита на колективните интереси на потребителите“* от Закона за защита на потребителите. Предложените изменения на Закона за защита на потребителите (ЗЗП) касаят главно: материалния обхват на представителните искове, изискванията към квалифицираните организации, имащи право да предявяват представителни искове, критерии за признаване на квалифицираните организации, давностните срокове за предявяване на представителни и индивидуални искове за средства за правна защита при неизпълнение на законово или договорно задължение и действията на съдебните решения или актовете на административни органи на държави-членки. Законопроектът разширява значително материалния обхват на представителните искове - материалния обхват Директива (ЕС) 2020/1828 обхваща 68 европейски акта. В съответствие с изискванията на директивата, в обхвата на законопроекта са включени редица нови области като: защита на данните, финансови услуги, пътуване и туризъм, енергетика, телекомуникации, права на пътниците и други области от значение за потребителите. Списъкът с европейски актове, включени в приложението на директива се актуализира непрекъснато и се допълва с нови актове.

Предвид на това, че потребителите действат в рамките на разширен и все по-цифров пазар, постигането на високо равнище на защита на потребителите налага разширяване обхвата на исковете за преустановяване и забрана на нарушения и на исковете за средства за правна защита при нарушение на колективните интереси на потребителите.

С предложения законопроект се разширява кръгът на квалифицираните организации, имащи право да предявяват представителни искове за средства за правна защита при неизпълнение на законово или договорно задължение - съгласно законопроекта, представителен иск за средства за правна защита ще могат да предявяват не само сдруженията на потребителите, както е до момента, но и Комисията за защита на потребителите и квалифицирани организации, определени от държавите-членки на Европейския съюз за предявяване на трансгранични представителни искове. Предвиждат се единни критерии за признаване на квалифицираните организации за предявяване на представителни искове за защита на колективните интереси на потребителите както на национално ниво, така и за трансгранични искове. Законопроектът предвижда също спиране на давностните срокове за предявяване на представителен и индивидуален иск за средства за правна защита при неизпълнение на законово или договорно задължение (давност няма да тече докато трае съдебният процес по представителен иск за установяване, преустановяване или забрана на практики в нарушение на колективните интереси на потребителите за заинтересованите потребители). По отношение на действието на решенията по представителните искове за защита на колективните интереси на потребителите, и в съответствие с чл. 15 на Директива (ЕС) 2020/1828, с проекта се предвижда влязъл в сила акт на съдебен или административен орган на държава-членка на Европейския съюз за установяване, преустановяване или забрана на практика в нарушение на колективните интереси на потребителите да е задължителен за всички съдилища и учреждения в Република България, включително по индивидуални и представителни искове за средства за правна защита.

С преходните и заключителни разпоредби на законопроекта се предлага допълнение на Гражданския процесуален кодекс, чрез създаване на нова *глава тридесет*

*и трета „а“ “Производство по представителни искове за защита на колективните интереси на потребителите“*. Предявяването на представителни искове за защита на колективните интереси на потребителите по Директива (ЕС) 2020/1828, с които се регламентират производствата по искове за установяване, преустановяване и забрана на практики, които са в нарушение на колективните интереси на потребителите, и по искове за средства за правна защита при неизпълнение на законово или договорно задължение, се въвежда в Гражданския процесуален кодекс, в посочената по-горе глава тридесет и трета „а“. В съответствие с изискванията на чл. 12, пар. 2 на Директива (ЕС) 2020/1828, законопроектът предвижда, че индивидуалните потребители, които са се присъединили към иск за средства за правна защита при неизпълнение на законово или договорно задължение, не дължат разноски за производството. Предложените допълнения в Гражданския процесуален кодекс с новата глава тридесет и трета „а“ “Производство по представителни искове за защита на колективните интереси на потребителите“ предвиждат извършване на контрол от съда за наличие на конфликт на интереси при предявяване на представителен иск за средства за правна защита. В случаите, когато представителен иск за средства за правна защита се финансира от трето лице, съдът ще проверява за наличието на конфликт на интереси и дали финансиращото лице има икономически интерес от предявяването на иска или от изхода по делото, дали не оказва влияние върху решенията на ищеца и други допълнителни изисквания. Предвидени са следните средства за правна защита, които търговецът, нарушил разпоредби на законодателството за защита на потребителите, да предостави на засегнатите потребители: обезщетение, ремонт, замяна, намаляване на цената, прекратяване на договора или възстановяване на платената цена. Предвид на това, че законопроектът предвижда правилата на глава тридесет и трета „Производство по колективни искове“ от ГПК да се прилагат и по отношение на представителни искове за защита на колективните интереси на потребителите по глава тридесет и трета „а“ “*Производство по представителни искове за защита на колективните интереси на потребителите*“ са направени промени в глава тридесет и трета “*Производство по колективни искове*“ от ГПК, които са свързани основно с постигането на кохерентност между разпоредбите. С проекта се предвижда възможност за ранно отхвърляне на иска, когато дори при пълно доказване на изложените в исковата молба обстоятелства искът е явно неоснователен от правна страна. В този случай, съдът ще може да отхвърли иска, без да изпраща исковата молба за отговор и без да събира доказателства.

С предложения законопроект, с който се правят съществени изменения в ЗЗП, *глава девета, раздел IV „Средства за колективна защита. Квалифицирани организации за предявяване на представителни искове за защита на колективните интереси на потребителите“,* и в Гражданско процесуалния кодекс се създава нова глава тридесет и трета „а“ *“Производство по представителни искове за защита на колективните интереси на потребителите“* се въвеждат следните нови моменти в националното законодателство:

- ✓ разширява се значително материалния обхват на представителните искове;
- ✓ разширява се кръгът на квалифицираните организации, имащи право да предявяват представителни искове за средства за правна защита;
- ✓ предвиждат се единни критерии за признаване на квалифицираните организации;
- ✓ въвежда се 14 дневен срок, с който се предоставя възможност на търговеца да отстрани нарушението преди завеждане на представителен иск за установяване, преустановяване или забрана на практики, които са в нарушение на колективните интереси на потребителите;

✓ въвежда се възможност съдът да извършва контрол за конфликт на интереси при предявяване на представителен иск за средства за правна защита;

✓ предвижда се задължение за търговеца, за информиране на заинтересованите от представителния иск за средства за правна защита;

✓ уреждат се производствата по искове за установяване, преустановяване или забрана на практики и по искове за средства за правна защита;

✓ действие на съдебните решенията по представителните искове за защита на колективните интереси на потребителите;

✓ предвижда се спиране на давностните срокове за предявяване на представителен и индивидуален иск за средства за правна защита.

**2. Създаване на условия за прилагане на Регламент (ЕС) 2023/988.**

Регламент (ЕС) 2023/988 установява общи правила за безопасност на продукти, рисковете за безопасност на потребителите, включително и тези, свързани с новите технологии (продукти, свързани с интернет, продукти с цифрово съдържание или цифрови услуги, които са вградени в продуктите или са взаимосвързани с тях). Регламентът включва нови моменти при оценяване безопасността на продуктите, като свързаността на продуктите с интернет. Засилват се задълженията за икономическите оператори относно безопасността на продуктите: разширява се задължението за всички продукти от нехармонизираното законодателство на ЕС да се обезпечи наличието на икономически оператор, установен в ЕС, който отговаря за безопасността на продукта.

Регламент (ЕС) 2023/988 предоставя следните правомощия на органите за надзор на пазара по отношение на онлайн местата за търговия: да разпоредят изтегляне на опасен продукт от онлайн мястото за търговия и да блокират достъпа до опасния продукт. С Регламент (ЕС) 2023/988 се уреждат правила за надзор на пазара за продуктите и съгласуваност на правилата за безопасност на продуктите и се разширява приложното поле на Регламент (ЕС) 2019/1020 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. относно надзора на пазара и съответствието на продуктите и за изменение на Директива 2004/42/ЕО и регламенти (ЕО) № 765/2008 и (ЕС) № 305/20111 (ОВ, L 169/1 от 25 юни 2019г.), наричан по-нататък „Регламент (ЕС) 2019/1020“, и по отношение на продуктите за които няма хармонизирано европейско законодателство за безопасност. Регламент (ЕС) 2023/988 въвежда единен режим за надзор на пазара за хармонизираните продукти и за продуктите за които няма хармонизирано европейско законодателство за безопасност. Регламент (ЕС) 2023/988 предвижда някои разпоредби от Регламент (ЕС) 2019/1020 относно надзора на пазара да се прилагат и по отношение на продуктите, влизащи в обхвата на регламента за обща безопасност на продуктите. От друга страна, някои разпоредби на Регламент (ЕС) 2023/988 ще се прилагат както за продукти, за които няма хармонизирано европейско законодателство за безопасност, така и за хармонизираните продукти. Касае се разпоредбите на глава I, глава III, раздел II, глава IV, глава VI, глава VIII от Регламент (ЕС) 2023/988 относно:

- продажба на продукти онлайн;
- онлайн местата за търговия;
- система за бързо предупреждение “Safety Gate” (система за бързо предупреждение за опасни продукти) и уеб портала “Safety Business Gateway” (портал предназначен за предприятията за предоставяне на информация на органите за надзор на пазара на държавите членки) ;
- изземване на опасни стоки и правни средства за защита на потребителите.

С Регламент (ЕС) 2023/988 се разширява обхвата на надзора на пазара за обща безопасност на хармонизираните и нехармонизираните продукти, продавани онлайн или чрез онлайн местата за търговия. Регламент (ЕС) 2023/988 определя специфични

изисквания за безопасност на продуктите, продавани чрез онлайн местата за търговия и съдържа конкретни изисквания за доставчиците на онлайн местата за търговия.

Законът за защита на потребителите съдържа изисквания за обща безопасност на стоките, критерии за оценка съответствието на стоките с изискването за обща безопасност, както и конкретни задължения за производителите и дистрибуторите по отношение изискването за обща безопасност на стоките и предоставя правомощия на контролните органи за прилагане на изискването за обща безопасност на стоките. Законът регламентира безопасността на потребителските продукти и се прилага по отношение на нехранителни продукти и по отношение на продукти за които няма специално законодателство, съдържащо изисквания за безопасност. Независимо от това, на пазара се срещат много продукти, които не отговарят на изискванията за обща безопасност, което не само застрашава безопасността на потребителите, но води до значителни разходи за потребителите и за обществото, напр. разходи за здравеопазване поради злополуки, причинени от опасни продукти. Действащото европейско и национално законодателство за обща безопасност на стоките не може да отговори на следните предизвикателства: навлизането на новите технологии и продажбите онлайн и чрез онлайн местата за търговия. Също така, сложните правила за надзор на пазара не са ефективни и често пъти не са съвместими с изискванията за безопасност на продуктите в хармонизираната област.

Действащото национално законодателство съдържа изисквания за изтегляне от пазара и за изземване на опасни стоки, както и за обезщетяване на потребителите в случаите на изземване на опасни стоки. Наредбата за условията и реда за изтегляне от пазара, изземване от потребителите и унищожаване на опасни стоки и за реда за обезщетяване на потребителите в случаите на изземване на опасни стоки, приета с ПМС 130 от 2.06.2006г., посл. изм. ДВ, бр.53 от 08.07.2022г. урежда реда за изтегляне от пазара и за изземване на опасни стоки от потребителите. Разпоредбите на Наредбата обаче, се прилагат само за нехармонизираните продукти и не се прилагат за изземване на опасни продукти от потребителите, за които има хармонизирано законодателство за безопасност. Освен това, разпоредбите на Наредбата не отговарят напълно на изискванията на Регламент (ЕС) 2023/988 относно изземването на опасни продукти и съдържанието на съобщенията за изземване. Също така, разпоредбите на Наредбата не предоставят правни средства за обезщетяване на потребителите в случаите на изземване на продукти, които са обхванати от хармонизираното законодателство за безопасност. Вследствие на това, действащата нормативна уредба не е в съответствие с новоприетото европейско законодателство за обща безопасност на продуктите, тъй като:

**по отношение на хармонизираните продукти** няма изисквания за безопасност на продуктите относно онлайн продажбите и при продажбите чрез онлайн местата за търговия, изземването на опасни продукти от потребителите и предоставянето на правни средства за обезщетяване на потребителите, в случаите на изземване на опасни продукти.

**по отношение на нехармонизираните продукти:** няма изисквания за безопасност на продуктите относно онлайн продажбите и при продажбите чрез онлайн местата за търговия; изземването на опасни продукти от потребителите не е ефективно. Освен това, Законът за защита на потребителите не предоставя правни средства за обезщетяване на потребителите, в случаите на изземване на опасни продукти (хармонизирани и нехармонизирани).

Действащата нормативна уредба не е в съответствие с новоприетото европейско законодателство за обща безопасност по отношение на:

- ✓ обхвата на Регламент (ЕС) 2023/988 за надзор на пазара;

✓ органите за надзор на пазара, предвид на това, че новият регламент разширява обхвата на част от неговите разпоредби и по отношение на хармонизираните продукти, обхванати от актовете на Европейския съюз, включени в Приложение I на Регламент 2019/1020 (продажба от разстояние, продажба чрез онлайн местата за търговия, система за бързо предупреждение „Safety Gate“ и уеб портала “Safety Business Gate”, изземване на опасни продукти);

✓ изискванията за безопасност на продуктите, продавани онлайн и чрез онлайн местата за търговия;

✓ изземването на опасни продукти за които няма специални изисквания за безопасност;

✓ липсва правна уредба за изземване на опасни продукти в хармонизираната област;

✓ липсват правни средства за обезщетяване на потребителите в случаите на изземване на опасни продукти (в хармонизираната и нехармонизираната област).

Предложеният законопроект създава условия за прилагане на Регламент (ЕС) 2023/988, с което се постига съответствие с новите европейски изисквания за обща безопасност на продуктите. С проекта на закон се осигуряват мерките за прилагане на Регламент (ЕС) 2023/988, включително посочване на задълженията на икономическите оператори, в т.ч. и на доставчиците на онлайн местата за търговия и санкции за нарушаване изискванията на регламента. Определят се специфични изисквания към доставчиците на онлайн местата за търговия за безопасност на продуктите.

Законопроектът определя следните органи за надзор на пазара за прилагане на Регламент (ЕС) 2023/988:

- Комисията за защита на потребителите;
- контролните органи, определени като органи за надзор на пазара за прилагане на Регламент (ЕС) 2019/1020 за продуктите, обхванати от актовете на Европейския съюз, включени в Приложение I на Регламент 2019/1020 - за прилагане на глава трета, раздел II, глава четвърта, глава шеста и глава осма от Регламент (ЕС) 2023/988.

Законопроектът определя министърът на икономиката и индустрията, който чрез звено в администрацията на Министерство на икономиката и индустрията да изпълнява функциите на единно национално звено за контакт на Република България в системата за бързо предупреждение за обмен на информация за коригиращите мерки за опасни продукти „Safety Gate“, съгласно Регламент (ЕС) 2023/988. С проекта на акт се осигуряват мерките за прилагане на глава I, глава III, раздел II, глава IV, глава VI, глава VIII от Регламент (ЕС) 2023/988, включително посочване на задълженията на доставчиците на онлайн местата за търговия **и по отношение на продуктите, които са обхванати от хармонизираното европейско законодателство за безопасност.**

С предложения законопроект се установяват задължителни изисквания за изземване на опасни продукти от потребителите и предоставяне на информация на потребителите, в случаите на изземване на опасни продукти. Предоставят се правни средства за защита на потребителите в случаи на изземване на опасни продукти: предоставя се право на потребителите на ефективно средство за правна защита (ремонт, замяна, възстановяване на платените средства).

**3. прецизиране на разпоредбата на чл. 65, ал. 3 и ал. 4 от ЗЗП относно съобщенията за намаляване на цените.**

Разпоредбите на чл.65, ал.3 и ал. 4 от ЗЗП въвеждат изискванията на чл.6а от Директива 98/6/ЕО за обозначаване цените на стоките. Директивата въвежда общо

правило, съгласно което при обявяване на намаление на цената, търговецът е длъжен да посочи предишната цена, прилагана за период от време не по-кратък от 30 дни преди датата на намалението на цената. Директивата предоставя право на държавите-членки да предвидят различни правила за стоки, чието качество подлежи на бързо влошаване или които имат кратък срок на годност. Тази дерогация се прилага за бързоразвалящи се стоки, които включват някои храни, но не включват автоматично всички храни. Това налага разпоредбата на чл.65, ал.3 от ЗЗП да се приведе в съответствие с изискванията на чл. 6а, параграф 1, т.3 от Директива 98/6/ЕО за обозначаване цените на стоките. Също така, съгласно чл. 6а, параграф 1, т.4 от Директива 98/6/ЕО, държавите-членки могат да предвидят по кратък срок от референтния срок от 30 дни за прилагане на старата цена по отношение на новопостъпили стоки, т.е. за стоки, които се предлагат на пазара за период по кратък от 30 дни. Предвид на това, че България използва дерогацията, предвидена в чл. 6а, параграф 1, т. 4 от Директива 98/6/ЕО е необходимо да се измени чл. 65, ал. 4 от ЗЗП, с който да се предвиди по-кратък срок за прилагане на референта цена преди намалението. Поради това е предложен максимално кратък срок от 7 дни за практикуване на старата цена.

**II. Цели, които се поставят с приемането на законопроекта:**

С приемането на проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за защита на потребителите се цели привеждане на действащата нормативна уредба в съответствие с разпоредбите на Директива (ЕС) 2020/1828 и създаване на условия за прилагане на разпоредбите на Регламент (ЕС) 2023/988. Законопроектът си поставя следните основни цели:

1. **постигане на пълно съответствие на националното законодателство с разпоредбите на Директива (ЕС) 2020/1828 ;**
2. **създаване на условия за прилагане на разпоредбите на Регламент (ЕС) 2023/988.**

Наред с тези общи цели законопроектът си поставя постигането на следните специфични цели:

1. **По цел 1: постигане на пълно съответствие на националното законодателство с разпоредбите на Директива (ЕС) 2020/1828 :**

- ✓ подобряване ефективността на съществуващия механизъм за предявяване на искове за установяване, преустановяване и забрана на практики, които са в нарушение на колективните интереси на потребителите;
- ✓ подобряване ефективността на съществуващия механизъм за предявяване на искове за средства за правна защита при неизпълнение на законово или договорно задължение;
- ✓ отстраняване на последиците от нарушенията на законодателството за защита на потребителите, които засягат колективните интереси на потребителите чрез предоставяне на средства за правна защита.

2. **По цел 2**: **създаване на условия за прилагане на разпоредбите на Регламент (ЕС) 2023/988:**

- ✓ обезпечаване безопасността на всички продукти и рискове, влизащи в обхвата на Регламент (ЕС) 2023/988, в т.ч. и за продукти и рискове, свързани с новите технологии, и за продуктите, свързани с интернет;
- ✓ обезпечаване безопасността на продуктите, влизащи в обхвата на Регламент (ЕС) 2023/988, продавани онлайн и чрез онлайн местата за търговия и подобряване на механизма за изземване на опасни продукти от потребителите;

- ✓ определяне на органи за надзора на пазара за прилагане на Регламент (ЕС) 2023/988 и по-добро съгласуване на изискванията за безопасност на хармонизираните и нехармонизираните потребителски продукти;
- ✓ повишаване ефективността на изземванията на опасни продукти от потребителите;
- ✓ обезпечаване на ефективен мониторинг на действията на икономическите оператори по изземване на опасни продукти от потребителите;
- ✓ подобряване на възможностите за обезщетяване на потребителите в случаите на изземване на опасни продукти.

С преходните и заключителни разпоредби на законопроекта се предлагат изменения и допълнения в други закони. Предвидено е допълнение на Гражданския процесуален кодекс, чрез създаване на нова глава *тридесет и трета „а“ "Производство по представителни искове за защита на колективните интереси на потребителите"*, с което ще се въведат процесуалните норми на Директива (ЕС) 2020/1828 за производства по искове за преустановяване и забрана на практики и по искове за обезщетение за вреди на колективните интереси на потребителите.

Предлагат се също така и съответни изменения и допълнения в Закона за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки, Закона за потребителския кредит, Закона за кредитите за недвижими имоти на потребители, Закона за предоставяне на финансови услуги от разстояние и Закона за електронната търговия. Целта на промените е да се приведат тези закони в съответствие с разпоредбите на предложения законопроект по отношение въвеждането на Директива (ЕС) 2020/1828, като в тези закони се уточнява, че Комисията за защита на потребителите и квалифицираните организации по смисъла на Закона за защита на потребителите могат да предявяват искове за установяване, преустановяване или забрана на практики, които са в нарушение на колективните интереси на потребителите и искове за средства за правна защита при условията на *глава девета, раздел IV „Средства за колективна защита. Квалифицирани организации за предявяване на представителни искове за защита на колективните интереси на потребителите"* от Закона за защита на потребителите.

Със законопроекта са предложени изменения и допълнения в Закона за техническите изисквания към продуктите, Закона за здравето, Закона за медицинските изделия, Закона за тютюна, тютюневите и свързаните с тях изделия, Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси, Закона за защита на растенията, Закона за движението по пътищата и Кодекса на търговското корабоплаване. Промените в тези нормативни актове предвиждат мерки за прилагане на Регламент (ЕС) 2023/988 и по точно разписване на задължения на икономическите оператори и на доставчиците на онлайн местата за търговия по отношение на продажбите от разстояние, продажбите чрез онлайн местата за търговия, изземването на опасни продукти от потребителите и предоставянето на средства за правна защита на потребителите, в случаите на изземване на опасни продукти.

**III. Финансови средства, необходими за прилагане на новата уредба:**

Не са необходими финансови средства за прилагане на новата уредба с предложения проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за защита на потребителите. Предложените промени със Закона за изменение и допълнение на Закона за защита на потребителите не водят до въздействие върху държавния бюджет на Република България.

**IV. Очаквани резултати от прилагането на новата уредба:**

Очакваният резултат от прилагане на законопроекта е постигане на високо ниво на защита на потребителите чрез установяване на ефективен механизъм за установяване, преустановяване и забрана на практики, които са в нарушение на колективните интереси на потребителите и за средства за правна защита при неизпълнение на законово или договорно задължение.

Установяването на ефективен механизъм за установяване, преустановяване и забрана на практики, които са в нарушение на колективните интереси на потребителите и за средства за правна защита ще допринесе за намаляване на вредите за потребителите чрез преустановяване на нарушенията. Създаването на възможност за използване на решенията по искове за установяване, преустановяване и забрана на практики, които са в нарушение на законодателството за защита на потребителите като доказателство за извършени нарушения ще улесни потребителите по-лесно да предприемат последващи действия за получаване на средства за правна защита.

С въвеждането на общи изисквания за безопасност на хармонизираните и нехармонизираните продукти по отношение продажбите онлайн и чрез онлайн местата за търговия, изземването на опасни продукти и предоставянето на правни средства за защита на потребителите в случаите на изземване на опасни продукти ще бъде запълнена съществуващата в националното законодателство празнота по отношение на важен кръг обществени отношения със значително социално-икономическо въздействие. Предвиждането на ясни правила и изисквания за безопасност на продуктите при онлайн продажбите и продажбите чрез онлайн местата за търговия, идентични на тези при търговията офлайн ще осигури еднакви права за защита на здравето и безопасността на потребителите онлайн и офлайн. Това ще доведе до повишаване доверието на потребителите в пазара и в цифровия преход.

Същевременно уеднаквяването на правомощията на органите на надзор на пазара на хармонизираните и нехармонизираните продукти ще доведе до подобряване на взаимодействието между органите за надзор на пазара. Очаква се да се подобри надзора на пазара за безопасност на потребителски продукти и за повишаване нивото на защита на потребителите.

**V. Съответствие с правото на Европейския съюз**

Проектът е пряко свързан с въвеждане на изисквания на Директива (ЕС) 2020/1828, поради което е изготвен анализ за съответствие с правото на Европейския съюз. Законопроектът е включен като мярка № 181 от Плана за действие с мерките, произтичащи от членството на Република България в ЕС за 2025г. Мярката е прехвърлена в Плана за действие за 2025 г. със срок за изпълнение 31.01.2025 г. Законопроектът изпълнява и мярка № 117 „Служебно събиране на информация в процедурата по чл. 181р от ЗЗП“ от Плана за намаляване на административната тежест, приет с Решение № 233 на Министерския съвет от 29 март 2024 г.

**РОСЕН ЖЕЛЯЗКОВ**
*Министър-председател*